

پروتکل الحاقی به پیمان نامه حقوق کودک درباره بکارگیری کودکان در مناقشات مسلحانه

کشورهای عضو پروتکل حاضر، از حمایت همه جانبه از پیمان نامهء حقوق کودک که نشانهء تعهد گسترده برای تلاش در ارتقا و حمایت از حقوق کودک میباشد تشویق شده اند، بار دیگر تأکید میکنند که حقوق کودک نیازمند حمایت خاص است و خواستار پیشرفت مستمر و بدون تبعیض وضعیت کودکان و همچنین رشد و آموزش ایشان در شرایط صلح و امنیت هستند، از اثرات مخرب و دامنه دار مناقشات مسلحانه بر کودکان و پیامدهای بلندمدت آن بر صلح پایدار، امنیت و توسعه دل نگران هستند، گرفتار شدن کودکان در وضعیتهای مناقشات مسلحانه و حملهء مستقیم به مناطقی که بنا بر قوانین بین المللی حفاظت شده بوده منجمله محل های که معمولاً تعداد زیادی از کودکان در آن حضور دارند مانند مدارس و بیمارستان ها را محکوم میکنند، یادآور میشوند که براساس حکم دادگاه بین المللی جنایی رم، ثبت نام و سربازگیری کودکان زیر ۵۱ سال یا استفاده از آنها به منظور شرکت در فعالیتهای خصمانه، چه در مناقشات مسلحانهء بین المللی و چه غیر بین المللی، در زمره جنایات جنگی محسوب میگردد، در نتیجه چنین میپندارند که برای تقویت هر چه بیشتر اجرای حقوق به رسمیت شناخته شده در پیمان نامه حقوق کودک لازم است تا حمایت از کودکان گرفتار در مناقشات مسلحانه افزایش یابد، یادآور میشوند که در ماده ۱ پیمان نامه حقوق کودک مشخص شده است که منظور از کودک در آن پیمان نامه هر فردی است که زیر ۱۸ سال سن داشته باشد مگر بنا بر قانونی که کودک مشمول آن است، سن کمتری برای بزرگسالی قید شده باشد، مطمئن هستند که یک پروتکل الحاقی به پیمان نامه برای بالابردن سن سربازگیری و شرکت افراد در مناقشات مسلحانه کمک بزرگی به اجرای این اصل خواهد نمود که بهترین منافع کودک باید در تمام اقدامات مربوط به کودکان مورد توجه اصلی قرار بگیرد، یادآور میشوند که در بیست و هشتمین گردهمایی بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر که در دسامبر ۱۹۹۹ برگزار شد، از طرفهای درگیر مناقشه خواسته شد تا هر تلاش ممکن را برای اطمینان از عدم بکارگیری کودکان زیر ۱۸ سال در مناقشات بکار بندند، از تصویب به اتفاق آرای پیمان نامهء شماره ۲۸۱ سازمان جهانی کار دربارهء منع و اقدام فوری برای از میان بردن بدترین اشکال کار کودک استقبال میکنند که در آن هرگونه سربازگیری قهری یا اجباری کودکان در مناقشات مسلحانه منع شده است، با نگرانی تمام هرگونه سربازگیری، آموزش و استفاده از کودکان در مناقشات درون و برون مرزی، توسط گروههای مسلح غیر از نیروهای ارتش هر کشور را محکوم کرده و افرادی را که به سربازگیری، آموزش و استفاده از کودکان می پردازند را مسئول می شناسند، وظیفه تمام طرفهای درگیر در مناقشات مسلحانه را در رعایت مفاد قوانین انسان دوستانه بین المللی یادآور میشوند، تأکید میکند که پروتکل حاضر ناقض اهداف و اصول بیان شده در منشور سازمان ملل متحد و از جمله ماده ۱۵ و هنجارهای مربوط به قوانین انسان دوستانه نیست، می دانند که برای حمایت از کودکان گرفتار در مناقشات مسلحانه و اشغال نظامی، شرایط صلح و امنیت متکی بر احترام کامل به اهداف و اصول منشور و رعایت ابزار حقوق بشر مربوطه امری ضروری است، متوجه نیازهای ویژه آن دسته از کودکان هستند که بیشتر در برابر سربازگیری یا استفاده در مناقشات بخاطر وضعیت اقتصادی یا اجتماعی و یا جنسیت آسیب پذیرند، ضرورت توجه به ریشه های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی گرفتار شدن کودکان در مناقشات مسلحانه را از نظر دور نمی دارند، به ضرورت تقویت همکاری بین المللی در اجرای پروتکل حاضر و همچنین پیشرفت جسمی و روانی و بازگردانی اجتماعی کودکانی که قربانی مناقشات مسلحانه اند واقف هستند، مشارکت جوامع محلی بخصوص کودکان و کودکان قربانی را در اطلاع رسانی و برنامه های آموزشی مربوط به اجرای پروتکل تشویق می کنند، بر موارد زیر توافق کرده اند:

ماده ۱
کشورهای عضو همه گونه اقدام لازم را به عمل خواهند آورد تا اطمینان حاصل نمایند هیچ یک از افراد نیروهای مسلح آنها که هنوز به سن ۱۸ سالگی نرسیده اند در درگیری ها شرکت مستقیم نداشته باشند.

ماده ۲
کشورهای عضو متعهد میشوند که افراد زیر سن ۱۸ سال را به طور اجباری به خدمت سربازی در نیروهای مسلح خود در نیاورند.

ماده ۳
۱- کشورهای عضو حداقل سن سربازگیری اختیاری در نیروهای مسلح خود را آن گونه که در ماده ۸۳، بند ۲ پیمان نامهء حقوق کودک آمده است به تدریج افزایش خواهند داد و اصول مطرح شده در آن ماده را در نظر گرفته و می پذیرند که براساس پیمان نامه، افراد زیر سن ۱۸ سال سزاوار حمایت ویژه هستند.

۲- هر کشور عضو، پس از تصویب یا پیوستن به این پروتکل اعلامیه‌های صادر خواهد کرد که براساس آن حداقل سن سربازگیری اختیاری در نیروهای مسلح ملی خود را تعیین کرده و به وضع مقرراتی خواهد پرداخت تا از سربازگیری اجباری و قهری جلوگیری به عمل آورد.

۳- کشورهای عضو که اجازه سربازگیری داوطلبانه زیر سن ۸۱ سال را به نیروهای مسلح خود میدهند باید دستورالعمل‌های احتیاطی تنظیم کنند تا دست کم موارد زیر را تضمین نمایند:

(الف) این سربازگیری‌ها واقعاً داوطلبانه باشد؛
(ب) این سربازگیری‌ها با رضایت اولیا و یا سرپرستان قانونی افراد انجام شود؛
(ج) به این افراد اطلاع کامل درباره وظایف آنها در خدمت سربازی داده شود؛
(د) از این افراد قبل از ورود به خدمت سربازی، مدارک معتبری که نشان‌دهنده سن ایشان باشد دریافت کنند.

۴- هر کشور عضو میتواند اعلامیه، خود را جهت سندیت بیشتر به دبیر کل سازمان ملل متحد ارائه نماید تا از آن طریق به اطلاع کلیه کشورهای عضو دیگر رسد. این یادداشت از تاریخ دریافت آن توسط دبیر کل لازم‌الاجرا خواهد بود.

۵- در مطابقت با مواد ۸۲ و ۹۲ پیمان‌نامه حقوق کودک، ضرورت بالابردن سن، طبق بند ۱ ماده، حاضر مشمول مدارس است که تحت نظارت نیروهای مسلح کشور عضو هستند نمی‌شود.
ماده ۴

۱- گروه‌های مسلحی که متمایز از نیروهای مسلح کشور عضو هستند نباید تحت هیچ شرایطی به سربازگیری و یا استفاده از افراد زیر سن ۸۱ سال در مناقشات اقدام نمایند.

۲- برای پیشگیری از سربازگیری و استفاده از چنین افرادی، کشورهای عضو باید تمام اقدامات ممکن منجمله اقدامات قانونی لازم برای ممنوعیت و مجازات چنین اقداماتی را به عمل آورند.

۳- اجرای ماده حاضر، وضعیت قانونی هیچیک از طرفین مناقشات مسلحانه را تحت تأثیر قرار نمیدهد.
ماده ۵

هیچ جزئی از این پروتکل نباید ناقض آن موادی از قانون یک کشور عضو یا ابزار بین‌المللی و یا قوانین انسان‌دوستانه بین‌المللی باشد که به نحو بهتری حقوق کودک را تحقق می‌بخشد.

ماده ۶

۱- هر کشور عضو، تمام اقدامات لازم قانونی، اداری و غیره برای تضمین اجرای مؤثر مفاد پروتکل حاضر در حوزه استحفاظی خود را به عمل خواهد آورد.

۲- کشورهای عضو متعهد می‌شوند تا اصول و مفاد این پروتکل را به هر وسیله ممکن به اطلاع بزرگسالان و کودکان رسانده و تبلیغ نمایند.

۳- کشورهای عضو تلاش خواهند کرد اطمینان حاصل یابند افرادی که مغایر با این پروتکل به سربازی گرفته شده و یا در درگیری‌ها از آنها استفاده شده خلع سلاح شوند و یا به هر صورت دیگری از خدمت مرخص گردند.
ماده ۷

۱- کشورهای عضو باید در اجرای پروتکل حاضر و از آن جمله در جلوگیری از هرگونه اقدام مغایر با این پروتکل و در بهبود وضعیت و بازگردانی اجتماعی افرادی که قربانی چنین اعمال خلافی شده‌اند، با یکدیگر همکاری کنند و این همکاری‌ها میتوانند در زمینهای فنی و یا مساعدتهای مالی باشند. این مساعدت‌ها و همکاری‌ها با هماهنگی با کشورهای عضو مایل به همکاری و سازمانهای بین‌المللی مربوطه انجام خواهد شد.

۲- کشورهای عضو که قادر به تأمین چنین کمک‌هایی هستند باید از طریق برنامه‌های چندجانبه و یا دوجانبه و یا برنامه‌های دیگر و یا از طریق یک صندوق کمک‌های داوطلبانه که مطابق با قوانین مجمع عمومی باشد اقدام نمایند.
ماده ۸

۱- هر کشور عضو ظرف دو سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این پروتکل برای آن کشور، باید گزارشی به کمیته حقوق کودک حاوی کلیه اطلاعات مرتبط با اقدامات انجام شده در زمینه اجرای مفاد این پروتکل و از جمله اقدامات انجام شده در زمینه اجرای مفاد مربوط به مشارکت و سربازگیری را ارائه دهد.

۲- به دنبال ارائه گزارش جامع، هر کشور عضو باید در گزارش‌های ارسالی خود به کمیته حقوق کودک منطبق با ماده ۴۴ پیمان‌نامه، هر اطلاع دیگر در زمینه اجرای مفاد این پروتکل را نیز بگنجانند. سایر کشورهای عضو این پروتکل، باید گزارش خود را هر پنج سال یکبار ارسال نمایند.

۳- کمیته حقوق کودک ممکن است از کشور عضو اطلاعات بیشتری در زمینه اجرای مفاد پروتکل درخواست نماید.
ماده ۹

۱- امضای پروتکل حاضر برای هر کشوری که عضو پیمان‌نامه بوده و یا آنرا امضا کرده باشد آزاد است.

۲- هر کشوری میتواند پروتکل حاضر را تصویب کند و یا موادی را به آن بیافزاید. اسناد تصویب و یا ترمیم باید در اختیار دبیر کل سازمان ملل متحد قرار بگیرد.

۳- دبیر کل ب ه عن وان ن گ ه دارن دهه پ ی مان ام ه و پروتکل، باید تمام کشورهای عضو پیمان‌نامه و تمام کشورهای امضا کننده پیمان‌نامه را از هر سند اعلامیه موضوع ماده ۳ مطلع سازد.
ماده ۱۰

۱- پروتکل حاضر سه ماه پس از دریافت دهمین سند تصویب یا ترمیم، ضمانت اجرایی پیدا میکند.

۲- برای هر کشوری که پروتکل رفتن تعهدات کشور عضو در چارچوب پروتکل حاضر و در ارتباط با رویدادهای ماقبل حاضر را تصویب یا ترمیم میکند، این پروتکل به فاصله یک ماه از ارائه اسناد تصویبی یا ترمیمی لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۱۱

هر کشور عضو میتواند در هر زمان که بخواهد با ارسال یک یادداشت کتبی به دبیر کل سازمان ملل متحد از پروتکل حاضر خارج شود و دبیر کل، پیرو آن مراتب را به اطلاع کلیه کشورهای عضو پیمان نامه و کشورهای پیمان نامه را امضا کرده اند خواهد رساند. خروج از این پروتکل یک سال پس از دریافت یادداشت توسط دبیر کل جاری میگردد. با این وجود اگر چنانچه پس از اتمام یک سال، کشور خارج شونده درگیر مناقشه مسلحانه باشد، خروج آن کشور تا زمانی که آن مناقشه پایان پذیرفته است به اجرا در نخواهد آمد.

۲- چنین خروجی باعث از میان رفتن تعهدات کشور عضو در چارچوب پروتکل حاضر و در ارتباط با رویدادهای ماقبل جاری شدن خروج آن کشور نخواهد شد و همچنین این خروج هیچگونه تأثیری بر موارد تحت بررسی کمیته حقوق کودک که متعلق به زمان ماقبل خروج میباشند نخواهد گذاشت.

ماده ۲۱

۱- هر کشور عضو میتواند متممی را پیشنهاد و به دبیر کل سازمان ملل متحد ارائه دهد. دبیر کل بر این اساس پیشنهادی را به اطلاع کشورهای عضو میرساند و از آنها میخواهد نظر خود را درباره تشکیل یک گردهمایی از کشورهای عضو برای بررسی و رای گیری در مورد پیشنهادات اعلام نمایند. در صورتی که ظرف چهار ماه از تاریخ این نظرخواهی، حداقل یک سوم کشورهای عضو تمایل خود را برای شرکت در این گردهمایی اعلام نمایند، دبیر کل اقدام به برگزاری این گردهمایی تحت نظارت سازمان ملل متحد مینماید. هر متممی که به تصویب اکثریت حاضر در گردهمایی برسد برای تصویب نهایی به مجمع عمومی سازمان ملل متحد ارجاع میشود.

۲- هر متممی که براساس شرایط بند ۱ ماده حاضر به تصویب برسد، پس از یک ماه از تصویب نهایی آن توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد و با اکثریت دوسوم کشورهای عضو لازم الاجرا میگردد.

۳- هر متممی که جاری شود، برای کشورهای پیمان نامه لازم الاجرا خواهد بود و کشورهای دیگر همچنان متعهد به مفاد پروتکل حاضر و متممهای قبلی که مورد پذیرش آنها قرار گرفته است باقی میمانند.

ماده ۳۱

۱- پروتکل حاضر، که تمام نسخ آن به زبانهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی و اسپانیولی به یکسان سندیت دارند، در بایگانی سازمان ملل متحد نگهداری خواهد شد.

۲- دبیر کل سازمان ملل متحد نسخههای تأیید شده پروتکل حاضر را برای تمام کشورهای عضو پیمان نامه و کشورهای امضا کننده پیمان نامه، ارسال خواهد کرد.